

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG
AKERSHUS
Postboks 325
1502 MOSS

Dato: 19.05.2025
Saksref: 201802800-313
Deres ref.:
Side: 1 / 7

Vår saksbehandler: Ingunn Helen Biørnstad
Telefon:
Mobil: +4792096988
E-post: Ingunn.Helen.Biornstad@banenor.no

Søknad om endring av utslippstillatelsen for tema støy – nytt dobbeltspor Sandbukta-Moss-Såstad

Innledning

Bane NOR viser til foreliggende tillatelse fra Statsforvalteren for utslipp fra anleggsarbeid, herunder støy (tillatelse nr. 2019.0407.T for underbygning nytt dobbeltspor for jernbane Sandbukta-Moss-Såstad).

Nytt dobbeltspor Sandbukta – Moss – Såstad, er et viktig samferdselsprosjekt av stor samfunnsmessig betydning. På bakgrunn av utviklingen og omfanget i prosjektet ser vi at betingelsene i tillatelsen for spesielt støyende aktiviteter, ikke lenger er i overensstemmelse med realiteten i prosjektet.

Kap. 4 i utslippstillatelsen gir grenseverdier for støy, som er gitt med utgangspunkt i T-1442/2016, dvs. at virksomhetens bidrag til utendørs støy målt ved mest støyutsatte fasade på omkringliggende boliger i snitt ikke skal overskride 60 dB på dagtid, 55 dB på ettermiddag og 45 dB på natt. Tillatelsen åpner for fravik fra grenseverdiene i kortvarige perioder, gitt avbøtende tiltak og varsling. Kortvarige perioder tolker vi som sammenhengende perioder begrenset til uker eller noen måneder. Muligheten for å oppfylle dette er liten i den delen av vårt prosjekt, som befinner seg i Moss sentrum/stasjonsområdet. Vi trenger derfor en endring av tillatelsen på dette punktet ved at ordlyden endres til varslede perioder. Til opplysning gjenstår det ikke vesentlige støyende arbeider i øvrige deler av det 10 km lange prosjektet.

Bekreftelse fra Moss kommune

Moss kommune har i brev av 29.04.2025 bekreftet at Bane NOR sin foreslåtte endring er i tråd med reguleringsplanen, se vedlegg 1.

Bane NOR søker om endring for tema støy

Anbefalte grenseverdier i T-1442/2021 (2016) tilsvarer de grenseverdiene som prosjektet allerede legger til grunn, og som gjelder prosjekter utover 6 måneders varighet. Vi søker ikke om endring av disse.

Bane NOR (ved SMS-prosjektet) søker om endring av utslippstillatelsen ordlyd i kap. 4 Støy, underkapittel om *Spesielt støyende aktiviteter*

fra:

Dersom det er nødvendig med spesielt støyende aktiviteter som medfører at støygrensene overskrides aksepteres fravik fra grenseverdiene i kortvarige perioder. Virksomheten plikter å redusere slike perioder til et minimum. Virksomheten skal gjennomføre avbøtende tiltak. Varsling skal skje i henhold til T-1442¹ kap 4.4.

til:

*Dersom det er nødvendig med spesielt støyende aktiviteter som medfører at støygrensene overskrides, aksepteres fravik fra grenseverdiene i **varslede** perioder. Virksomheten plikter å redusere slike perioder til et minimum. Virksomheten skal gjennomføre avbøtende tiltak. Varsling skal skje i henhold til T-1442² **kap 6.3**.*

Vi gjør oppmerksom på at utslippstillatelsens ordlyd om aksept av fravik fra grenseverdiene i *kortvarige perioder* når det gjelder støygrenser for utendørs bygge- og anleggsvirksomhet, ikke finnes i veileder eller i T-1442 (uansett versjon eller årstall).

Vi vil også be Statsforvalteren vurdere om det er riktig å justere innledende tekst i tillatelsens kap. 4, hvor det er henvist til T-1442/2016 og M-128 fra 2014, da dette avviker fra planbestemmelsene, hvor det vises til at senere vedtatte forskrifter/retningslinjer skal være gjeldende, se nedenfor. Dette har imidlertid ingen betydning for vår søknad om endring, men vi ser at den nye veilederen til T-1442 (M-2061) er god og tydelig å forholde seg til, og det er denne som brukes i tilsvarende prosjekter nå.

Om forholdet til reguleringsplanen

Nytt dobbeltspor Sandbukta-Moss-Såstad bygges i henhold til endelig vedtatt områdereguleringsplan, Østfoldbanen VL(Ski)-Moss, Sandbukta – Rygge grense, fra 2016, arealplanID 3103_369.

I Planbestemmelsene § 2. *Fellesbestemmelser*, kap. 2.3 *Støy, vibrasjoner og strukturlyd*, står det om støy i anleggsfase:

Støy- og vibrasjonsforhold i anleggsfase

a) Grenseverdiene i Klima- og Miljøverndepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442), kapittel 4, med veileder M128, eller senere vedtatte forskrifter/retningslinjer som erstatter disse, er gjeldende for hele anleggsperioden.

Og i avsnitt c:

c) Før anleggsarbeidene kan igangsettes må det utarbeides en plan for anleggsgjennomføring, med tilhørende støyutredning. Støydempende og andre avbøtende tiltak skal fremkomme, og må være gjennomført før tiltak iverksettes. Avvik fra grenseverdien må omsøkes.

¹ T-1442/2016

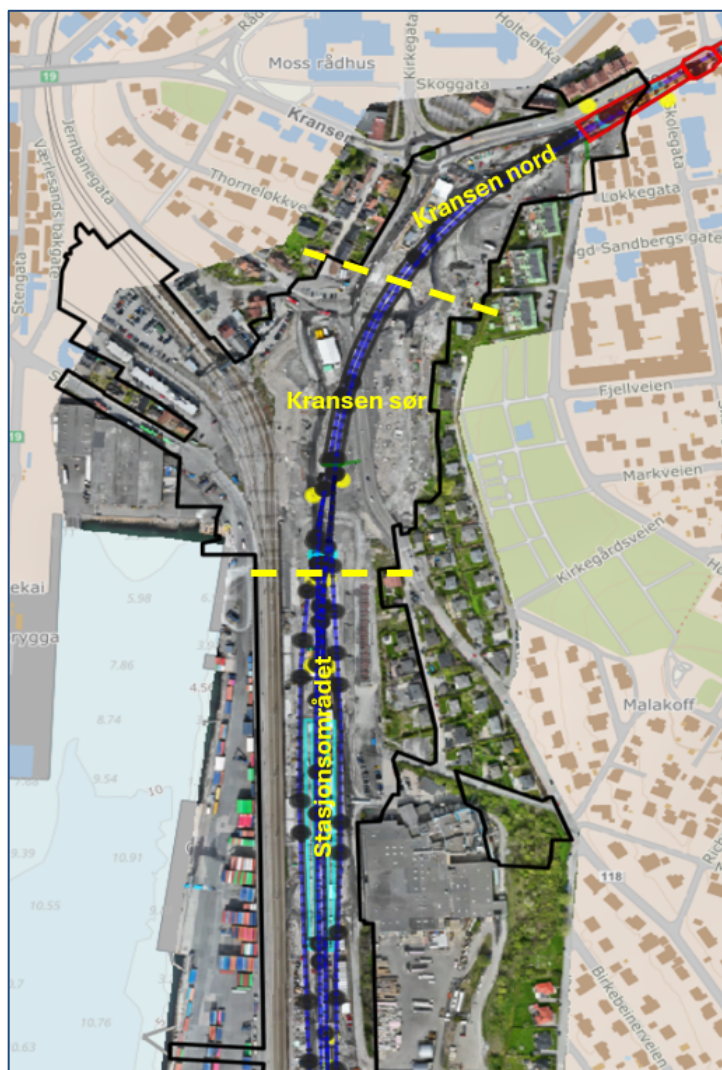
² T-1442/2021: tekst om varsling er flyttet til kap. 6.3

I planbestemmelsene vises det til T-1442 og veileder M128, eller senere vedtatte forskrifter/retningslinjer. Nyeste versjon av T-1442 er fra 2021. Vi legger til grunn at det er riktig å forholde seg til denne versjonen (www.regjeringen.no.../t-1442-2021). Veileder til T-1442, M128 er nå erstattet av en ny veileder om behandling av støy i arealplanleggingen (M-2061), som vi legger til grunn. Kilden er Miljødirektoratets nettsider.

Nødvendige støyende arbeider og hvem som blir berørt

Siden høsten 2022 har SMS-prosjektet utført grunnstabilisering og sikringsarbeider i Moss sentrum. Dette er arbeider som øker den geotekniske sikkerheten i kvikkleiresonen for å gjøre det mulig å bygge nytt dobbeltspor. Arbeidene med grunnstabilisering øker også den geotekniske sikkerheten i store deler av faresone Moss havn, og risikoen for et kvikkleireskred har gått ned. Sikringsarbeidene er av meget stor samfunnsmessig betydning. Det er nødvendig med tiltak uavhengig av jernbaneutbyggingen.

Når sikringsarbeidene er tilstrekkelig ferdigstilt, begynner arbeidet med å installere støtteveggene som skal sikre byggegropen i Kransen, antatt fra 2027. Det skal graves ut en byggegrop som blir inntil 25 m dyp, der vi senere skal støpe en betongkulvert som kobles på jernbanetunnelen i nord, se Figur 1, hvor Mossetunnelen er vist med rødt. Det blir spesielt støyende arbeider fra for eksempel spunting, boring av støttevegger og pigging av betongpeler.



Støyberegninger og fremdriftsplaner så langt viser at det vil bli sammenhengende perioder med støyende arbeider over grenseverdi i lenger tid, sannsynligvis måneder og år. Type arbeider, sted og intensitet vil selvsagt variere gjennom dager og uker/måneder.

Det er i all hovedsak på strekningen mellom Kransen/Rv. 19 og Teglverksveien, hvor det vil være behov for arbeider som kan gi langvarig støy over grenseverdi. Vi benevner disse områdene som Kransen nord og Kransen sør (se Figur 1).

Det vil også foregå støyende arbeider lenger sør, men de vil være av kortere varighet.

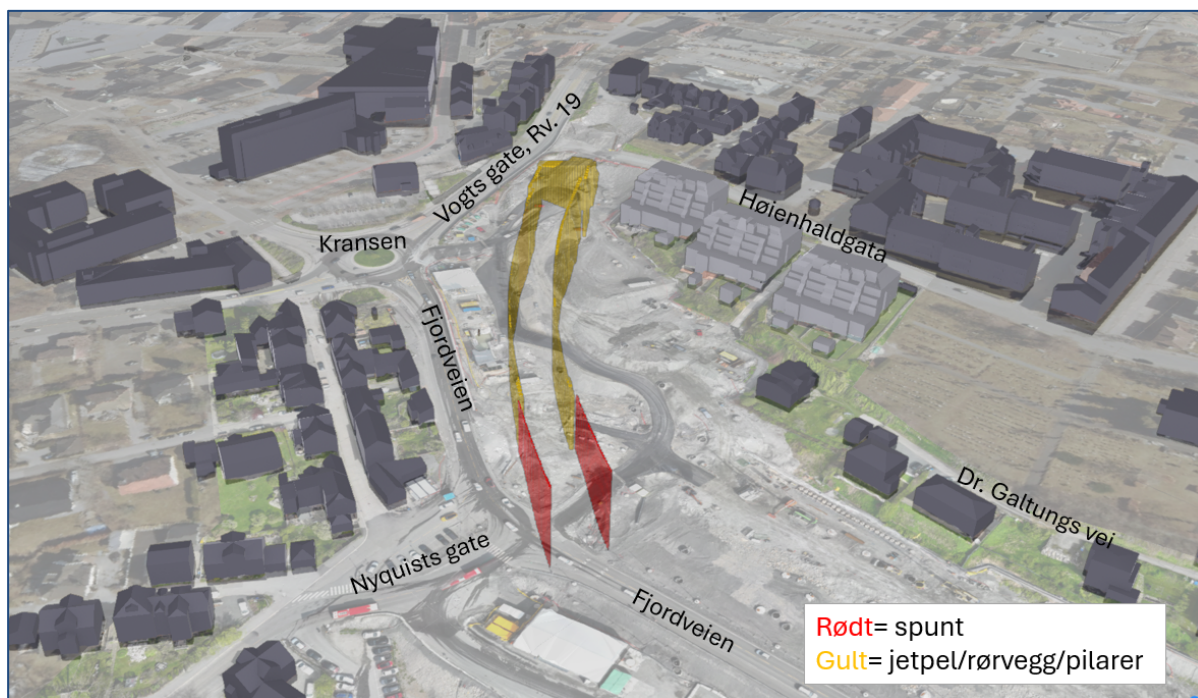
Figur 1 viser det nye jernbanespor (sporplanen) gjennom Moss, fra Mossetunnelen i nord til Rockwool i sør samt nærmeste bebyggelse.

Figur 1. Sporplan for strekningen gjennom Moss sentrum og sør til Rockwool. Mossetunnelen er vist med rødt i nord. Reguleringsplanen og anleggsområdet er vist med sort linje. Kilde: Bane NOR / Scan Survey.

Kransen nord

Arbeidene i kulverten fra Vogts gate/Høienhaldgata/Kransen og sørover til Nyquists gate er ikke endelig avklart, men vi regner med at det vil utføres jetpeling i perioden fra sommeren 2025 til sommeren 2027. Dette er ikke spesielt støyende arbeider, men vil være hørbart for naboene. Det må videre bores stålrørspeler gjennom jetpelblokker. Dette er beregnet til ett års varighet og kan støye en del.

Kulvert Kransen nord er illustrert i Figur 2. Spunt er vist med rødt i figuren. Spuntarbeidene er beregnet til å vare 2-3 måneder. Dette vil den aller mest støyende aktiviteten.



Figur 2. Utsnitt fra modell som viser kulvert Kransen nord og spunting (rødt). Det planlegges pigging av jetpelmasser inne i selve kulverten. Illustrasjon: Aas Jakobsen.

For å grave ut byggegropen, må en del jetpelene som er satt i byggegropa pigges opp. Dette vil være støyende (inntil 70 dB) så lenge det foregår i terreng høyde. Etter hvert vil piggingen foregå dypere i byggegropa og støyen skjermes av byggegropas vegger. Piggingen antas å foregå periodevis i inntil et år. Selv om aktiviteten er langvarig, vil støybildet endre seg til det bedre jo dypere ned i byggegropa arbeidene utføres.

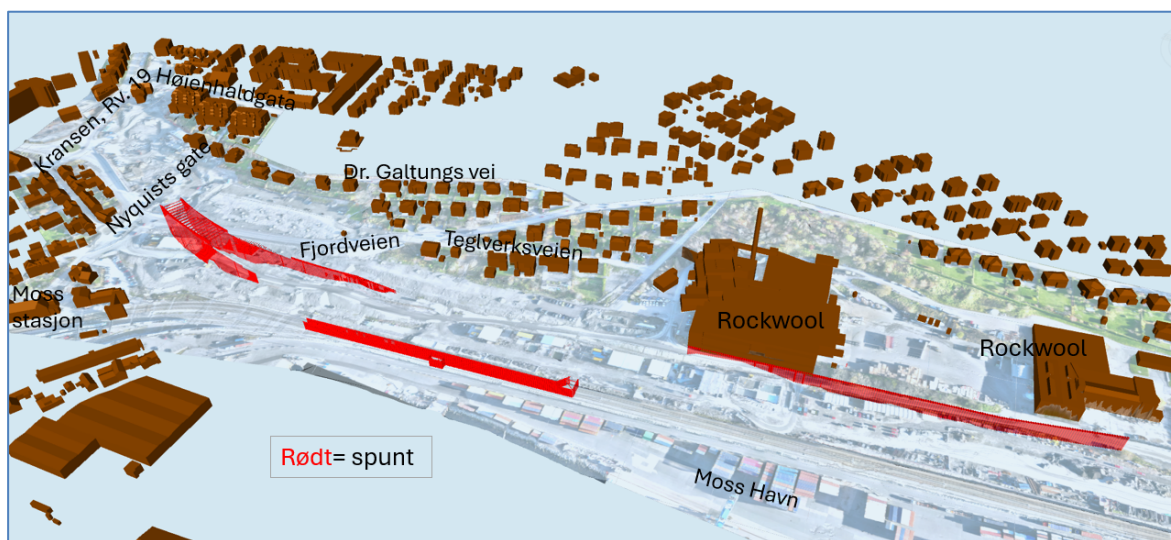
To leilighetsbygg i Skoggata 44/46, noen boliger i Løkkegata, blokka i Høienhaldgata 9 (nr. 5 og 7 skal rives høsten 2025, for nr. 9 er riving ikke avklart pr. medio mai), Nyquists gate 5A og under 10 boliger i Værlegata kan få støy fra 60-70 dB i ulike perioder gjennom flere år.

Kransen sør

Kulverten fortsetter videre sørover, som illustrert i Figur 3. Figuren viser kun spunt og andre støttevegger, som trolig er de mest støyende arbeidene på strekningen. Det skal etter planen rammes / vibreres spunt i 2-3 måneder. Vi har beregnet støy på 60-70 dB ved nabobygg for denne type arbeider.

I tillegg skal det etableres rørsput i en periode med antatt varighet på ca. 1 år. Vi er så langt usikre på støynivået for disse arbeidene, men antar at støyen er lavere enn for vibrering av spunt.

Berørte boliger i øst befinner seg i Dr. Galtungsvei, Nyquists gate 5A, Høienhaldgata 9 – totalt ca. 14 boliger og ett leilighetsbygg. Spuntingen vil også gi støy på 60-70 dB for boliger i vest – ca. 18 boliger i Værlegata, Haveveien, Jernbanegata og Thorneløkkveien. Støyen vil oppleves ulikt for naboene ettersom spuntriggene flytter seg.



Figur 3. Utsnitt fra modell som viser spunting (rødt) i område Kransen sør, mellom Nyquists gate og Teglverksveien, og videre sørover forbi Rockwool. Illustrasjon: Norconsult.

Oppsummert kan vi si at naboer i en avstand på 100-150 m, fra Vogts gate i nord til Teglverksveien i sør vil kunne bli utsatt for betydelig støy i måneder, noen vil bli utsatt for periodevis støyende arbeider over flere år. Belastningen vil være varierende avhengig av lokasjon. Noen av arbeidene vil kunne pågå parallelt. Støykilder flere steder vil øke omfanget av støy, men det vil også gjøre den støyende anleggsfasen kortere.

Kort sagt er varigheten av arbeidene er nokså sikker, men nøyaktig tidspunkt er for arbeidene er fortsatt noe usikkert.

Det vil også være støyende arbeider fra spunting sørover mot Rockwool, og ved Kleberget i sør, hvor vi skal sprengne og pigge ut forskjæring og 40 m tunnel – men disse vil være av kortere varighet.

Forhold som gjelder ved overskridelse av grenseverdier

Veileder til T-1442 (M-2061) omhandler blant annet *Bygge- og anleggsstøy* (kap. 6). Kap. 6.1 gir veiledning om hvordan man skal forholde seg til overskridelser av grenseverdier.

Nedenfor har vi gitt en tabellarisk oversikt (Tabell 1) over hvordan prosjektet forholder seg til planbestemmelsene for tema støy og de ulike vurderingspunktene/kravene fra veilederen, når vi har behov for overskridelse av grenseverdier for å utføre nødvendig anleggsarbeid.

Tabell 1. Vurderingspunkter og krav ved overskridelser av grenseverdier (hentet fra Planbestemmelsene og veileder til T-1442).

Vurderingspunkter støyende arbeider	Referanse	Bane NOR sin håndtering
Støysonekart og støyberegninger	Planbestemmelser, M-2061	Prosjektet gjør alltid vurderinger av hvilket område som blir berørt av støy over grenseverdi, og utarbeider støyberegninger/kart for ulike arbeidsoperasjoner.
Plan for anleggs-gjennomføring og tilhørende støyutredning	Planbestemmelser	Vi lager planer for hvordan arbeidene skal utføres. Støyutredningene og resultatene fra disse gir viktige innspill til hvordan arbeidene kan gjennomføres.
Støydempende tiltak	Planbestemmelser M-2061	Vurdering og etablering av støydempende tiltak som f.eks. støyskjermer eller støyisolerende telt omkring anlegg, har stort fokus. Avbøtende tiltak vil ikke alltid gi lydnivå under grenseverdiene, men det er et mål at støyplogen reduseres mest mulig.
Støysvakt utstyr	M-2061	Entreprenør har krav om bruk av utstyr/maskiner som støyer minst mulig.
Avvik må omsøkes	Planbestemmelser	Utslippstillatelsens kap. 4 Støy gir vilkår for støyende arbeider. Prosjektet utarbeider melding om støyende arbeider som sendes Moss kommune ved Miljørettet helsevern, kommuneoverlegen og politiet. Disse kan komme med krav om ekstra tiltak.
Tidlig varsling og informasjon til naboer	M-2061	Tidlig varsling og informasjon til naboer er av vesentlig betydning for å redusere opplevd plage. Prosjektet er svært opptatt av å gi naboer forutsigbarhet og riktig informasjon i tide. Vi har en egen nettside www.banenor.no/moss hvor vi legger ut informasjon om våre arbeider. Vi har egne kommunikasjonsressurser som sender sms-varsel om støyende arbeider til berørte naboer. Vi har en nabokontakt som følger opp naboer løpende. Vi sender ut nyhetsbrev til naboer.
Bygningstyper og særskilte behov hos naboer	M-2061	Prosjektet tilbyr alternativt oppholdssted for naboer som har behov for det av helsemessige årsaker. Prosjektet har byttet ut vinduer, dører og ventiler i særlig støyutsatte boliger.
Tidsbegrensninger	M-2061	Arbeidstiden er strengt regulert. De mest støyende arbeidene legges til dagtid, fortrinnsvis i tidsrommet kl. 07.30 – 15.30, evt. til kl. 19.00. For særlig støyende arbeid, som spunting og pigging legger vi inn faste pauser, gjerne en lang lunsjpause og en middagspause, f.eks. på 1 time.
Arbeider på kveld	M-2061	Støyende arbeider legges i minst mulig grad til kveld. Noe hørbart arbeid kan være nødvendig å legge på kveldstid pga. arbeidssekvenser eller sikkerhet.
Arbeider på natt	M-2061	Støyende arbeider legges i utgangspunktet ikke til natt. Unntak vil være arbeider som er nødvendig å gjøre på natt pga. sikkerhet for veg eller bane (dvs. krav fra myndigheter).
Plan for informasjon loggføring av klager	M-2061	Prosjektet har en kommunikasjonsplan og fører logg over klager.
Tilbud om alternativt oppholdssted	M-2061	Prosjektet tilbyr alternativt oppholdssted for naboer som har behov for det av helsemessige årsaker.
Målinger av anleggsstøy	M-2061	Prosjektet har løpende overvåking av området med mange støysensorer.
Omsorgsboliger og helsebygg	M-2061	Støyende arbeider er ikke beregnet å berøre omsorgsboliger eller helsebygg.
Skoler og barnehager	M-2061	Støyende arbeider er ikke beregnet å berøre skoler eller barnehager.

Med vennlig hilsen

Ingunn Biørnstad
Miljørådgiver i Prosjekt Nytt dobbeltspor Sandbukta-Moss-Såstad
Bane NOR, Megaprojekter

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

Mottakere:

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS

Kopi:

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS, Martina Vestgård

Vedlegg:

Vedlegg 1. Moss kommune_Svar på henvendelse angående utslippstillatelse for støy

Bane Nor Sf
Postboks 4350
2308 Hamar

Deres ref.:

Vår ref.: 25/3862-2- IDED

Dato: 29.04.2025

Svar på henvendelse angående utslippstillatelse for støy

Jeg viser til mottatt brev hvor det redegjøres for at Bane NOR vil søke Statsforvalteren om endring av utslippstillatelse for anleggsstøy i forbindelse med jernbaneprosjektet i Moss. Statsforvalteren har satt som forutsetning for å vurdere tillatelsen at omsøkte vilkår for støy er i tråd med reguleringsplanen.

Reguleringsplanbestemmelsene pkt.2.3 sier følgende om anleggsfasen:

Støy- og vibrasjonsforhold i anleggsfase

- a) *Grenseverdiene i Klima- og Miljøverndepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442), kapittel 4, med veileder M128, eller senere vedtatte forskrifter/retningslinjer som erstatter disse, er gjeldende for hele anleggsperioden.*
- c) *Før anleggsarbeidene kan igangsettes må det utarbeides en plan for anleggsgjennomføring, med tilhørende støyutredning. Støydempende og andre avbøtende tiltak skal fremkomme, og må være gjennomført før tiltak iverksettes. Avvik fra grenseverdien må omsøkes.*

Når det gjelder retningslinje fra 2016 har denne en bestemmelse i pkt. 4.2.5 i kapittel 4, som åpner for at støygrensene kan overskrides. For retningslinje fra 2021 har man en tilsvarende bestemmelse i pkt. 6.3.

Med bakgrunn i dette mener kommunen at foreslåtte endring er i tråd med reguleringsplanen.

Kommunen er klar over at støy kan være svært belastende, spesielt over lengre perioder. Det er derfor viktig at Bane NOR følger opp, slik de har skissert i oversendelsen til kommunen. Dette gjelder tiltak som varsling av berørte i god tid, tilbud om alternativt oppholdssted, styring av arbeidstid med innlagte lange pauser i løpet av dagen og støydempende tiltak.

Med hilsen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent av

Ida Edfeldt
Avdelingsleder
Plan

Mottakere:
Bane Nor Sf

Postboks 4350

2308

Hamar

Kopi til:
Ingunn Helen bjørnstad

KOP